

ARBETA MINDRE UTRÄTTA MER

Vem har bestämt att vi skall jobba åtta timmar om dagen, vareviga dag fram till pensionen? Tiden är kommen att ifrågasätta normer kring hur vi organiserar vårt arbete. Tobias Jansson har läst böcker om att skippa nio till fem, jobba mer produktivt och kombinera arbete och fritid på nya sätt. TEXT TOBIAS JANSSON

BRUSET FRÅN VÅGOR. Mäktiga klippformationer som tornar upp sig längs kusten. Jag sitter och skriver detta på en strand, en eftermiddag under en surfresa till Algarvekusten i Portugal. Genom att gå ner i arbetstid till 80 procent det gångna året har jag fått loss mer tid till annat än jobb. Mitt experiment är ett minie exempel på det som Timothy Ferriss i boken **4 timmars arbetsvecka - konsten att leva mer och jobba mindre**, kallar lifestyle design, att skapa en livssituation på egna villkor där arbetstid är en parameter som kan styras genom medvetna val och prioriteringar.

The 4-Hour Work Week har legat på New York Times bestsellerlista konstant sedan den kom ut i USA 2007. Huvudtesen är att våra normer kring arbete och tid är sociala konstruktioner formade av industrisamhället. Världen har kommit överens om att det är nio till fem som gäller - med en hägrande pension efter 40 år av de mest fysiskt dugliga åren av våra liv. Ferriss förespråkar istället "minipensioner" utportionerade under hela livet. Han själv siktar på en månads minipension efter varje två månaders arbetsperiod, för resande och utveckling inom olika områden. Efter denna programförklaring är boken en orgie i principer för att effektivisera och minimera den tid som läggs på arbete - med bibehållen produktivitet och önskad inkomstnivå: "work less, achieve more".

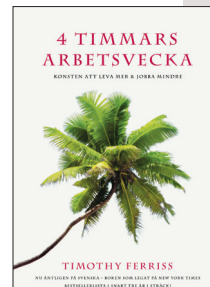
Här finns *Paretos princip*, också känd som *80/20-regeln*. Det var ursprungligen en "lag" om inkomstfördelning som innebär att 80 procent av samhällets resurser ägs av 20 procent av befolkningen, men är applicerbar på en mängd andra områden - som att 80 procent av ett arbetsresultat kommer från 20 procent av ansträngningen och nedlagd tid. En annan är *Parkinsons lag* som fastslår att en uppgift sväller så att den upptar den tid som finns tillgänglig för den. Det är detta som är deadline's magi - har vi en vecka för en arbetsuppgift så tar den en vecka. Om något dyker upp som gör att vi måste leverera på två timmar så gör vi mirakulöst nog det.

Timothy Ferriss är själv entreprenör och även om boken också är riktad till lönearbetande människor så är många av hans idéer sannolikt lättare att smälta om man är sin egen. Samma sak gäller *Rework*, en bok skriven av grundarna till projekthanteringssystemet Basecamp, Jason Fried och David Heinemeier Hansson. Boken vänder upp och ned på ingrodna föreställningar

om hur verksamheter blir framgångsrika. Man skulle kunna kalla det en minimalismens väg till framgång som ifrågasätter företagstillväxt som egenvärde. Målet bör vara, menar författarna, att skapa ett företag som är lagom stort för ändamålet. Skala av, dra ifrån, fundera igenom vad tiden skall läggas på och tänk en extra gång innan fler anställs. Bokens kapitel har titlar som fungerar som slagord - vad sägs om "Meetings are toxic", "Planning is guessing" eller "Underdo your competition"? Dammsamlade affärsplaner, möteshysteri och arbetsnarkomani får sig en känga. Att du arbetar mer behöver inte, som de säger, betyda att du bryr dig mer eller får mer gjort. Det betyder bara att du arbetar mer.

Kanske är det inte så konstigt att denna typ av litteratur blivit en hit i USA. Amerikanerna spenderar mer tid på jobbet än alla andra. Det är heller inte för inte som Yvon Chouinard, grundare av kulturförklarade klädföretaget Patagonia vägrade att se upp till amerikanska företag när han skapade sin företagsfilosofi. I inspirerande boken *Let My People Go Surfing* berättar han Patagonias historia från 60-talet fram till den position de har i dag som en av världens ledande tillverkare av friluftskläder. Företaget var från början som en stor familj, Yvon anställde sina vänner som alla var aktiva klättrare, surfare, skidåkare... För att de skulle vilja jobba i företaget var det naturligt med flexibel arbetstid som styrdes av principen att en surfare aldrig kan planera att åka och surfa nästa torsdag klockan två. Man åker och surfar när de perfekta vågorna kommer! När företaget växte tog man med sig denna frihetsprincip som en strategisk policy. På så sätt har Patagonia lyckats förfina sina kläder med hjälp av seriösa utövare av de aktiviteter som de riktar sig mot.

Extremversionerna av Patagonias företagsfilosofi och Timothy Ferriss idéer kan naturligtvis ifrågasättas. Det är svårt att se hur människor i exempelvis kritiska serviceyrken skulle kunna designa sin tillvaro för fyra timmars arbetsvecka eller sticka och surfa när andan faller på. Och frågan är också hur tiden vi får loss blir meningsfull. Men det är just att tanken väcks som är böckernas förtjänst. För ingenting med hur vi organiserar våra liv och vårt arbete är självklart. För egen del har denna typ av litteratur injicerat välbehövliga idéer om att arbete inte är allt. Nu är det dags att bege sig till nästa surfspot.

BOKTIPS

4 timmars arbetsvecka
Timothy Ferriss
Modernista, 2009

Rework
Jason Fried & David Heinemeier Hansson
Crown Business, 2010

Let My People Go Surfing
Yvon Chouinard
Penguin Press, 2005

